

BERTSOLARIEN GUDUA

1904

UZTARITZEKO

BESTAN

UNTZ'URREA EDO LENENGO GARAIT-SARIA
ERAMAN DUEN KANTUA

LURRA JESU KRISTORENZAT ...!

(KRISTOFORO KOLONBOK ATZEMAITEN DU AMERIKETAKO LURRA)

LEMA: «Zinizmenagaz doiana, urrrun doia.»
«(El que vá con la fé, vá lejos)».

Irudimen laztana (1), goiazen batera,
Oroimen eztitsuak pozez ikustera,
Ichas-basterrera!....
Ara an dago Kolonbo, batetik bestera
Laguntasunen billa ibill zan berbera,
Indieta-aldera
Urten nairik beingoan lurra atzemaitzera.

Eztautso Portugalek, ez Ama Italiak
Laguntasunik emon, ta Isabel Andiak,
Andra leñargiak (2),
Orra biraldu dautsoz iru ontzi barriak:
Santa Maria, Niña ta Pinta; Espaiñiak

(1) Irudimen laztana.—Amada imaginación.

(2) Leñargi.—Ilustre.

Fedeaz jantziak

Nai dabelako fedez jantzi lur guztiak.

Egoak zabaldurik usoen antzean,
 Ontziok orain doiaz alkarren atzean,
 Ta eurotan batean
 Alonso Sanchez doia postasun betean,
 Lurak atzemaitu ta kristautzeko-ustean.
 Bidari-artean
 Bidari nagusi da Alonso bidean.

Zoiaz zorionagaz, bidari euskalduna,
 Eukizu adiskidetzat betiro Osasuna,
 Arratsa (1) ta Eguna,
 Ta bego ontzien alde Ichaso biguna,
 Lurbiran izan deiten laster ezaguna
 Arako lurruna (2)
 Kolonbogaz aratu (3) zuk gura dozuna!

Ta zuk, Amabost-garren gizaldi maitea,
 Andi andia dozu eukiko entzutea (4),
 Ta omenez betea
 Zure larogetaama bigarren urtea.
 Ta onen Agorrillaren iruan astea (5)
 Kolonbon ustea (6)
 Agorrillak izan dau naiko suertea.

Larogei ta amar gizon, mariñelak danak,
 Dira gure Kolonbok oin daroiazanak.
 Kolonbon esanak
 Laguntzat daukez oin dik gizon orren lanak.
 Zoiaze pozik olan, mariñel laztanak,

-
- (1) La Noche.
 (2) Porción de tierra.
 (3) Descubrir.
 (4) Fama.
 (5) El poner por obra.
 (6) El proyecto de Colón.

Bada or doiazanak
Guzurtu (1) egingo dabez askoren ezpanak!

Bakit esan dabela askok, ikusirik
Kolonbo dabillega lurra topau nairik,
Dagola bururik,
«Burua orrek daukala beintzat zulturik »
izan baiña zurok ortan ardurarik!
Kolonbok ziurrik
Aratuko dau lurra, zurok lagundurik.

.....

Canaries derichoen leiorretaraiño
Eldu zaree, mutillak, ederto orraitaiño.

Bide asko oiñdiño
Dagoz Kolonbok topau nai dun lurragiño.
Baiña danok alkarri lagundu ezkitiño,
Kristobalek diño,
Elduko gara ziur lur ortagariño.

.....

Ai! baiña zoriona eztozu betiko!
Gizonak ainbat egun nekez beteriko
Dituz ikusiko!....
Asi dira nekeak ai! Kolonbontzako.
Badauko oiñ Kristobalek samiñik ai! naiko.
Isilarazteko
Mariñel aserreak, badau lanik asko.

Canaries-etik ara topau barik lurrik,
Ogei ta amabost egun nekez igarorik,
Dabiltz bildurturik
Mariñel gizajoak... ta eztabe biderik
Aurreruntz (2) egin gura, nora jakin barik.
Biurtu gurarik
Geienak an dabiltz oiñ gorrotoz suturik

Pozez beiñ dabe ikusi urrun urrunean

(1) Guzurtu.—Desmentir, hacer á alguien mentiroso.
(2) Hacia adelante.

Zerbait *ferdez* jantzia belarren antzean,
 Ta onechen pozean
 Urbiltzen dira lurra dalako-ustean.
 Baiña gauza *ferdeak* uraren ganean,
 Kolonbon kaltean,
 Belarki batzuk ziran ... ¡lurrik ez azpian!..

Uts ori (1) mariñelok arturik, alkarri
 Dirautse: «Egin dezagun arraiñen janari
 Kolon zantar ori!
 Iaurtin ia! ichasora, ainbat egun larri
 Emon dauskulako. Bai! Ta esan Espaiñari:
 «Zeruko izarrari
 Begira *zagolarik*, bera dala *erori*. »

Zeinbat neke iatortsuz ai! biotz-erdira,
 Kolonbo! mariñelok baketuko (2) aldira!....

 Pozik oiñ eidira...
 ¿Zer da ba? Chori batzuk oiñ agertu dira,
 Ta ikusirik Kolonbok chorien mugira (3),
 Deitzen dau: «Begira...!
 Goiazen chori orrek doiazen tokira!

Eztagoz urrun urrun leiorrak eztari (4)
 Jarraitu bildur barik chori kutunari,
 Portugaltarrari
 Agertu iakiezan naikocho lur barri
 Pozarren jarraiturik chori bizkorrari. »
 Poztasuna ugari
 Itz onek emon dautse mariñel danari.

Urriaren amaikan, gaubaro illunean,
 (Amarrak joak ziran) Kolonbon ustean,

-
- (1) Ese chasco.
 (2) Apaciguarse.
 (3) Movimiento.
 (4) Oculto, a.

Nonbait an urrean
Argi hat iako agertu. Andik lasterrean
Ostendurik argi au, barriro agertzean,
Guztiak batean
Lurra! deituten dabe: Lurra dogu aurrean!

Bigaramun goizean danak dabe gura
Joan gabaz argia egon zan lekura...
Ta etzan ez guzurra
Konlonbok uste ebana. Anche dago lurra!
Ara or oraiñ, mariñel argalak, leiorra!
Kolonbo bizkorra,
Zuretzat izango da izen illezkorra! (1)

Mariñel danak dira jarri belauniko:
Batzuk Kristobaleri, iraiñdu (2) ebelako,
Parka-eskatuteko; (3)
Besteak, Kolonbogaz batean, Jaungoiko
Onari eskerrak bertan obeto emoteko...
Poztasunik asko
Leiorra erakusteaz emon eutselako.

Jaskirik ederrenaz Kolonbo jantzirik,
Eskuan ezpatea zutik (4) ipiñirik,
Jatziten da ontzitik,
Baita mariñel danak Kolonbon atzetik,
Gero leior berean danak auzpazturik,
Biotz biotzetik
Otoitz egiten deutse Jaunari bertatik.

Otoitz egin-ostean, bertan zur chiker bi
Kurutz baten antzera josirik alkarri,
Mendiska bateri
Banderatzat Kolonbok egin dautso ezarri,

(1) Inmortal.

(2) Ofender.

(3) Para pedir perdón.

(4) Levantada, erguida.

Esaten deutsiela mariñel danari:
 «Bear iako jarri
 Izentzat *San Salvador* lur kutun oneri.

Lur au gaurtik aurrera Jesu Kristorena
 Izan beite! ta Kriston aur fedetsuena:
 Fernando onarena!
 Ta Isabel Españako buruzagiena!»
 Zinizmenarena (1)
 Izan beite, diñot nik, Kolonbon omena! (2)

.....
Bahamas-ko urartetara zinismenaren garrak,
 Alonso ta Kristobal, zaitueze ekarri,
 Izan beitez zurokaz betiro españatarrak
 Zuron zinizmenaren indarren kantari!...

PAULO ZAMARRIPA TA URANGA

UNA FIESTA DEL SOL

Se trata de renovar en Paris, bajo una forma científica, las antiguas fiestas del solsticio de verano, de las cuales los fuegos de San Juan han sido durante mucho tiempo en nuestros campos como un eco popular y sobreviven todavía hoy mismo en más de una comarca de Europa. La reunión se celebró en la torre Eiffel el 21 de Junio, bajo los auspicios de la Sociedad Astronómica de Francia. Se habló del sol, se celebró su esplendor, y, dominando la inmensa villa, se comprobó que ese día, en nuestras latitudes, la noche completa no existe, pues que en ella la aurora sucede al crepúsculo sin ninguna interrupción.

(1) La Fé.

(2) La Gloria.